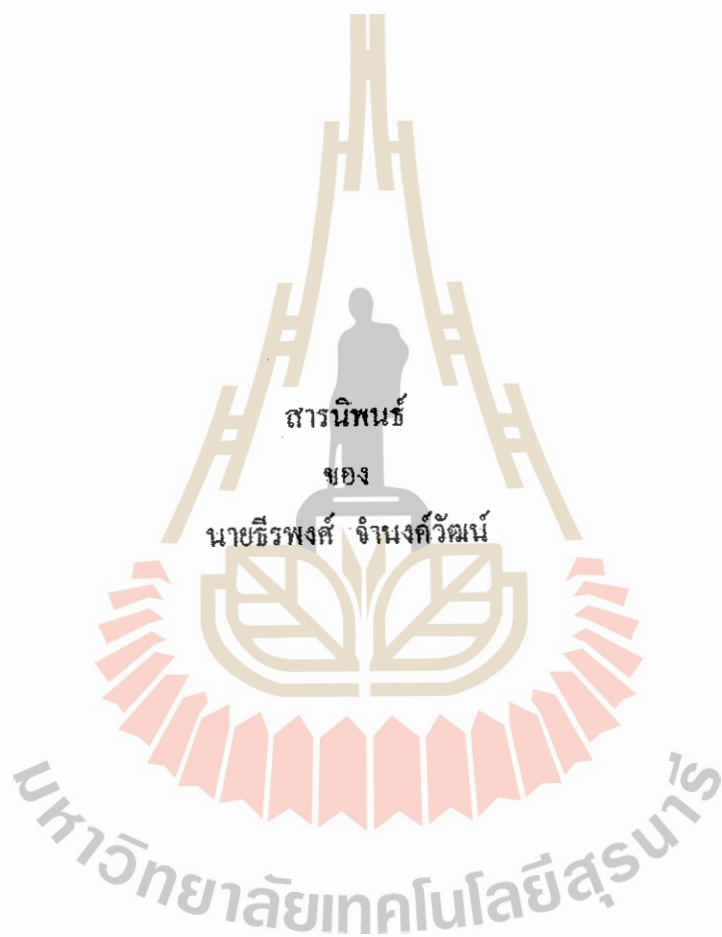

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10
ตำบลโลกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
กันยายน 2544

บทคัดย่อ

นายธีรพงศ์ จานงค์วัฒน์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านสำคัญหมู่ที่ 10 ตำบลโคกสูง
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.อัญชติ วรรณรักษ์, 54 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้ มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านสำคัญหมู่ที่ 10 ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมาย 4 ข้อ ของการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ปัจจัยบวกและปัจจัยลบที่มีผลต่อการบรรลุเป้าหมาย กระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ และตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านสำคัญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ระยะเวลาระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2545 โดยวิธีการศึกษาเอกสารข้อมูลที่มีการรวบรวมไว้ จากการจัดเวทีชาวบ้าน การสังเกต และการสัมภาษณ์ชาวบ้านหมู่บ้านสำคัญ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสำคัญบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยกองทุนหมู่บ้านสำคัญ เกิดจากความร่วมมือของชาวบ้านในหมู่บ้าน และการมีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนกับคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกในหมู่บ้านเป็นอย่างดี การมีระบบการบริหารกองทุนหมู่บ้านสำคัญมีการจัดโครงสร้างของระบบองค์กรอย่างชัดเจน และยังมี การตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุน และการแบ่งหน้าที่การทำงานของคณะกรรมการอย่างลงตัว มีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองทางกองทุนหมู่บ้านสำคัญ ได้เปิดโอกาสให้สมาชิกในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่สมบูรณ์มากพอที่จะพึ่งตนเองได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากชุมชนภายนอกอยู่บ้าง สมาชิกในหมู่บ้าน มีความร่วมมือร่วมใจ มีความซื่อสัตย์ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดย การศึกษาจากการเข้าร่วมกิจกรรมตามวันสำคัญทางศาสนา

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
 สารนิพนธ์ฉบับนี้ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
 สาขาบริหารจัดการและประเมิน โครงการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
 (ผศ.ดร.อัญชณี วรรณรักษ์)

กรรมการสอบ

.....
 (ผศ.ดร.อัญชณี วรรณรักษ์)

.....
 (อ.ดร.सानุช ณ ถลาง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
 สาขาการจัดการและการประเมิน โครงการ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

.....
 (รองศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่..... เดือน...7...๗19...2545 พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากความร่วมมือและความกรุณาจากคุณพระคุณหลายท่านซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่งทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข
- รองศาสตราจารย์ ดร.องค์การ อินทร์ทรัพย์
- อาจารย์ ดร.พัฒนา กิติอาษา ผู้สอนชุดวิชาการวิจัยชุมชน
- อาจารย์สุรียา สมุทรคุปต์ ผู้สอนชุดวิชาการวิจัยชุมชน
- รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต ไช้มุก ผู้สอนชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา
- รองศาสตราจารย์ ดร.ไท ทิพย์สุวรรณกุล ผู้สอนชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา
- อาจารย์ ดร.สาธุช ณ ถลาง อาจารย์ที่ปรึกษา
- อาจารย์ ดร.อัญชลี วรรณรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา
- พัฒนาการตำบลโคกสูง
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน และคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณชาวบ้านหมู่บ้านสำคัญ ที่ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

(นายธีรพงศ์ จำนงค์วิวัฒน์)

กันยายน 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.หลักการและเหตุผล.....	1
2.วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	2
3.กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4.วิธีการดำเนินการ.....	7
5.ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน โครงการ.....	8
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	9
1.นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ10	
2.ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ.2544.....	12
3.แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	15
4.แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง...16	
5.ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	17
6.การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	19
7.หลักการประเมิน โครงการแบบชีพพ์โมเดล	20
บทที่ 3 วิธีการประเมิน โครงการ.....	30
1.วิธีการประเมิน โครงการ.....	30
2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.ตัวแปรและตัวชี้วัด.....	32
4.เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน.....	37
5.การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	41
1.บริบทระดับประเทศ.....	41
2.บริบทระดับท้องถิ่น.....	42
3.ลักษณะประชากร.....	44
4.ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	46
5.สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์การทำสารนิพนธ์.....	49
บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	52
1.วัตถุประสงค์.....	52
2.วิธีดำเนินการ.....	52
3.ผลการดำเนินการ.....	53
4.ข้อเสนอแนะ.....	53

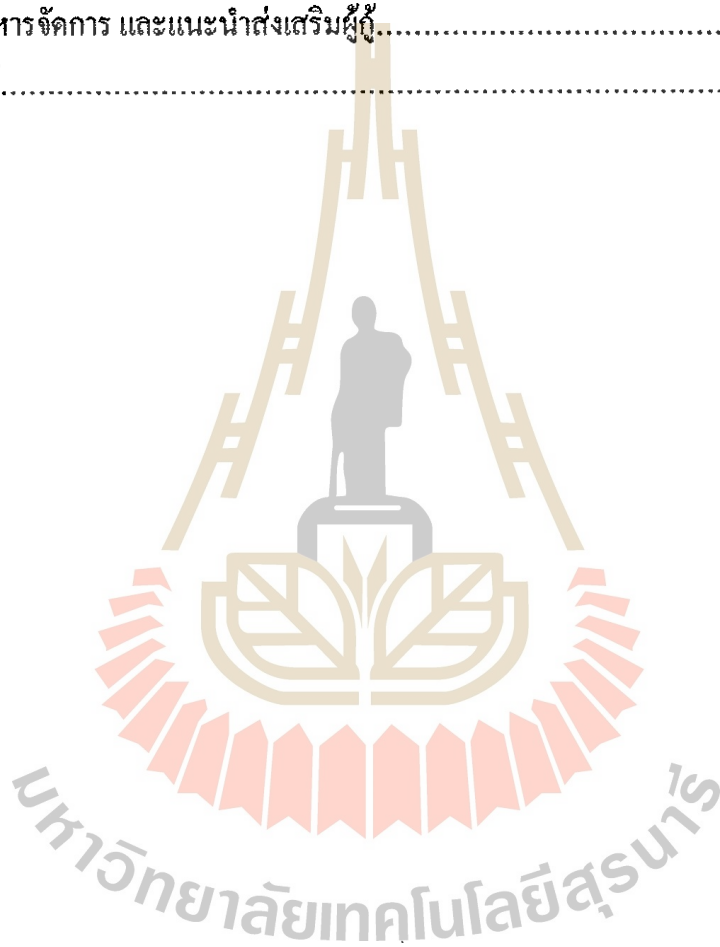
บรรณานุกรม

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
ความคิดพื้นฐานการประเมินของ สตีฟเฟ็ด บีม.....	3
ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจ.....	5
หน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้.....	6
เครือข่ายการเรียนรู้.....	27

สารบัญตาราง

	หน้า
จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะประชากร.....	44
จำนวนและร้อยละแยกตามอาชีพของประชากร.....	45
จำนวนนักเรียนมัธยมภายในหมู่บ้าน.....	46

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน ต้องประสบกับสภาพปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมความยากจน และการขาดสภาพคล่องทางการเงิน ไม่เพียงแต่ประชาชนในเมืองใหญ่เท่านั้น ประชาชนในภาคชนบทก็ยังมีปัญหาและได้รับผลกระทบในเรื่องนี้อีกด้วย ทำให้มีการเลิกจ้างงาน ดังนั้นประชาชนที่ถูกเลิกจ้างงาน ต้องกลับสู่ภูมิตำเนาที่อยู่ตามชนบท ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ซึ่งนำไปสู่การลดรายจ่าย ลดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาคความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคตอีกด้วย

จากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังกล่าว ทำให้เกิดโครงการขึ้นหลายโครงการ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่จัดทำหลักสูตรมีเนื้อหาที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการการวิจัยชุมชน และการประเมินโครงการ โดยหลักสูตรดังกล่าวจะต้องมีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในรูปของ “สารนิพนธ์”(Substantive Report) การประเมินจัดได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะในการประเมินโครงการเป็นเรื่องของการศึกษาหมู่บ้าน การติดตาม การดำเนินงานทุกขั้นตอนในเรื่องของการบริหารเงินกองทุน ว่ามีการดำเนินงานอยู่ในขั้นตอนใด และมีอุปสรรคหรือปัญหาที่ควรจะต้องปรับปรุงแก้ไขปัญหาในส่วนใดบ้าง และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ก็เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานของ รัฐบาลชุดปัจจุบันของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จะมีประสิทธิภาพตามที่ได้แถลงต่อรัฐสภาไว้หรือไม่ และประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

หมู่บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ต.โคกสูง อําเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านแล้วเสร็จและได้รับอนุมัติให้จัดตั้งกองทุนพร้อมกับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว เพื่อที่จะทำให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนี้ บรรลุวัตถุประสงค์

ประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงสมควรที่จะมีการประเมิน ผู้ทำสารนิพนธ์ในฐานะที่เป็นนักศึกษาบัณฑิตกองทุน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่ หมู่บ้านสำคัญ หมู่ 10 ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา นี้มาได้ระยะหนึ่งแล้ว จึงขอรับพิจารณาในการประเมินและเรียบเรียงเป็น สารนิพนธ์ (Substantive Report) ฉบับนี้

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 2.1 เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมู่บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในประเด็นต่อไปนี้
 - 2.1.1 หมู่บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก
 - 2.1.2 หมู่บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง
 - 2.1.3 หมู่บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตัวเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
 - 2.1.4 เศรษฐกิจของหมู่บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน
 - 2.1.5 ประชาชนในหมู่บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามที่ 2.1 ว่ามีอะไรบ้าง
- 2.3 เพื่อศึกษากระบวนการการสร้างเครือข่ายขององค์กรเพื่อการเรียนรู้และการเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในหมู่บ้าน และในตำบล
- 2.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 และระดับความเข้มแข็งของชุมชน ตามตัวชี้วัด

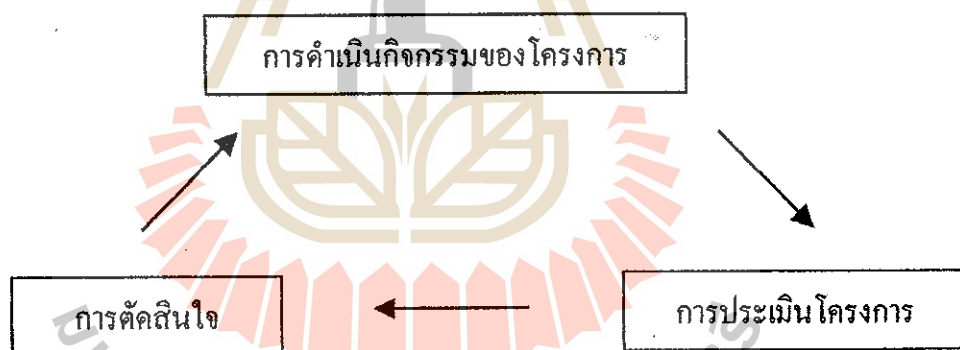
3. กรอบแนวคิดทฤษฎี

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่แนวคิดตามรูปแบบการประเมินของ สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ชิพพ์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งมีอักษรย่อดังต่อไปนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทรายบุคคลและหมู่บ้าน
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้า
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิต

กรอบแนวคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ ใช้เพื่อการวิเคราะห์การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในสารนิพนธ์เล่มนี้ได้กำหนดให้ใช้ ต้นแบบทางความคิดที่เรียกว่า ชิฟฟ์โมเดล (CIPP Model) ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ

แนวคิดและรูปแบบการประเมินชิป (ชุดวิชาการประเมินพัฒนา หน้า 89-91) นี้ ผู้คิดค้นได้กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือการกำหนดข้อที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และตั้งเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวคิดพื้นฐานคือ

แผนภูมิที่ 1 ความคิดพื้นฐานการประเมินของ Stuffle beam

สตัฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอน คือ
 ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
 ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูล
 ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

และสตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมิน รูปแบบการประเมินแบบชิฟฟ์โมเดล (SIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการ

ดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็น ปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

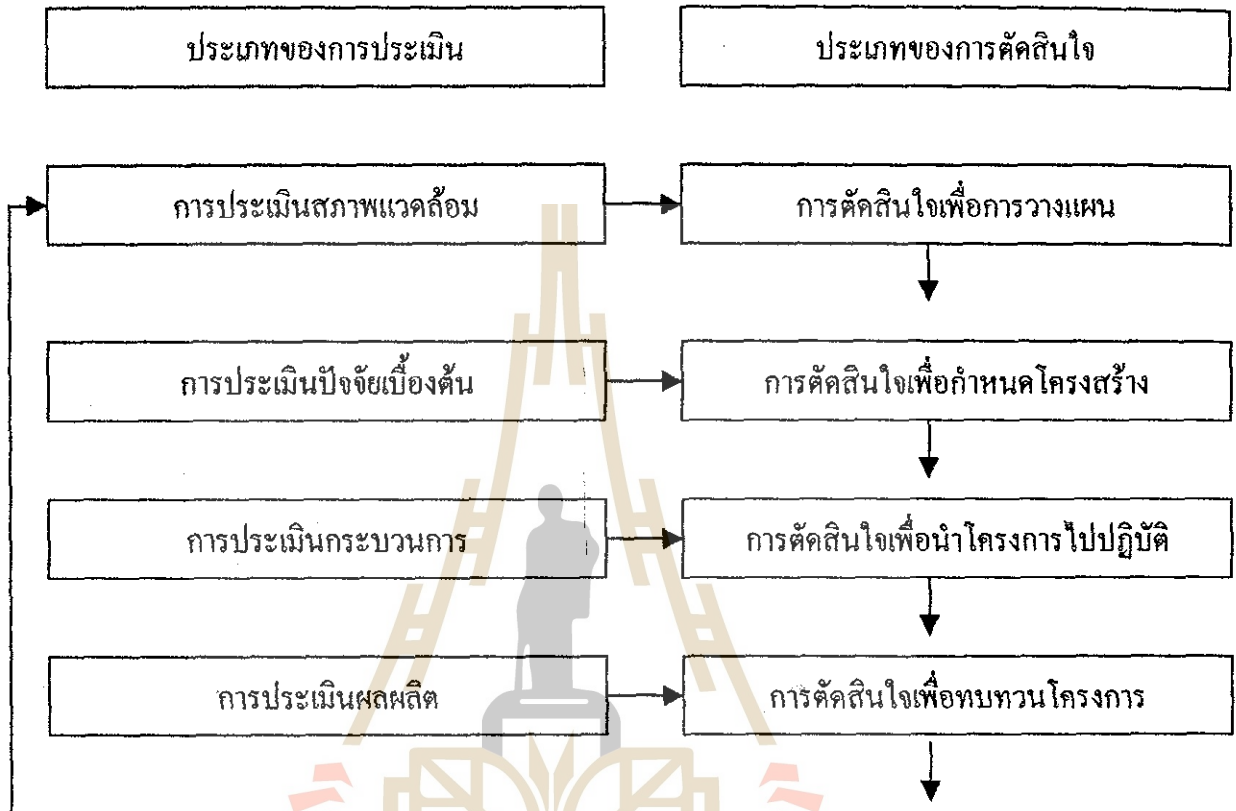
3.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความ เหมาะสมของความพอเพียง ของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่อง ของการดำเนินการที่จะใช้ เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ในการดำเนินการช่วงต่อไป มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

3.4 การประเมินผลที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมิน เพื่อเปรียบเทียบผล ผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของ การยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการนอกจากนี้ สดฟ้เฟิลบีม ยังได้เสนอประเภทของการตัดสินใจ ที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจาก การประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำ ไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการของโครงการ
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และ ขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจ ที่ ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและ ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูล จากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำ ไปใช้ในโอกาสต่อไป

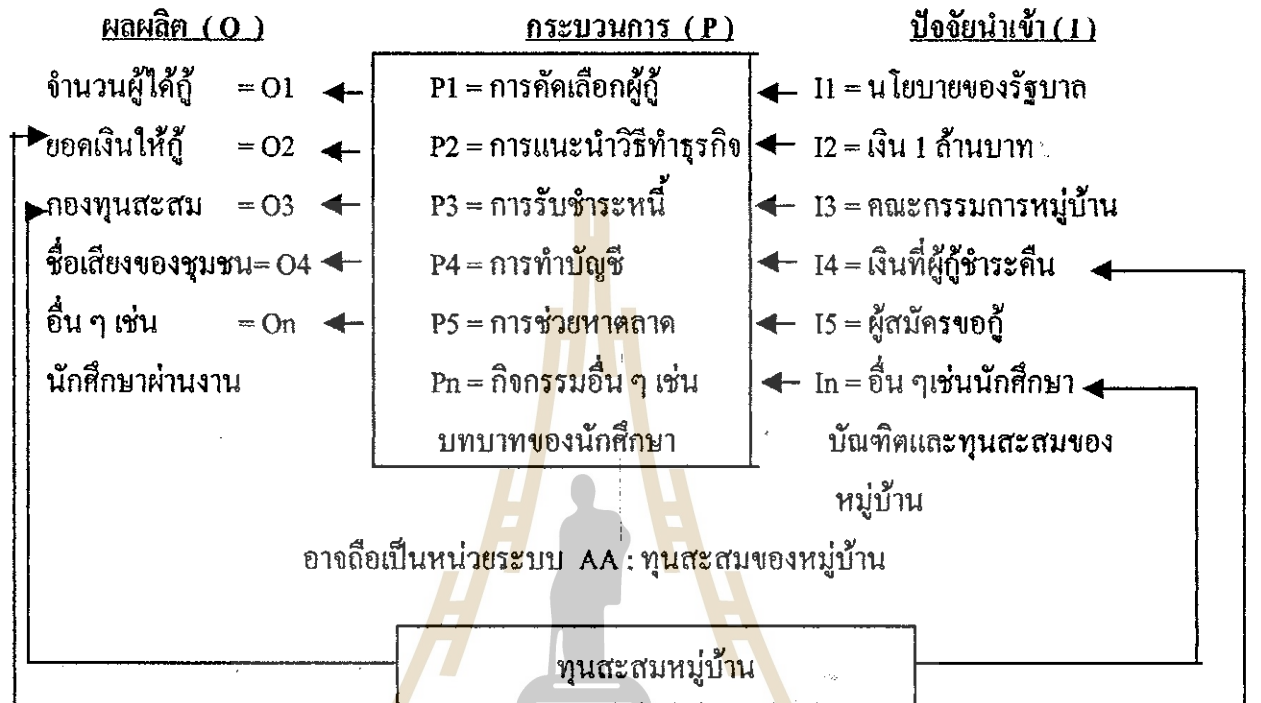
สตัพเฟิลบีม ได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจเอาไว้ ดังนี้

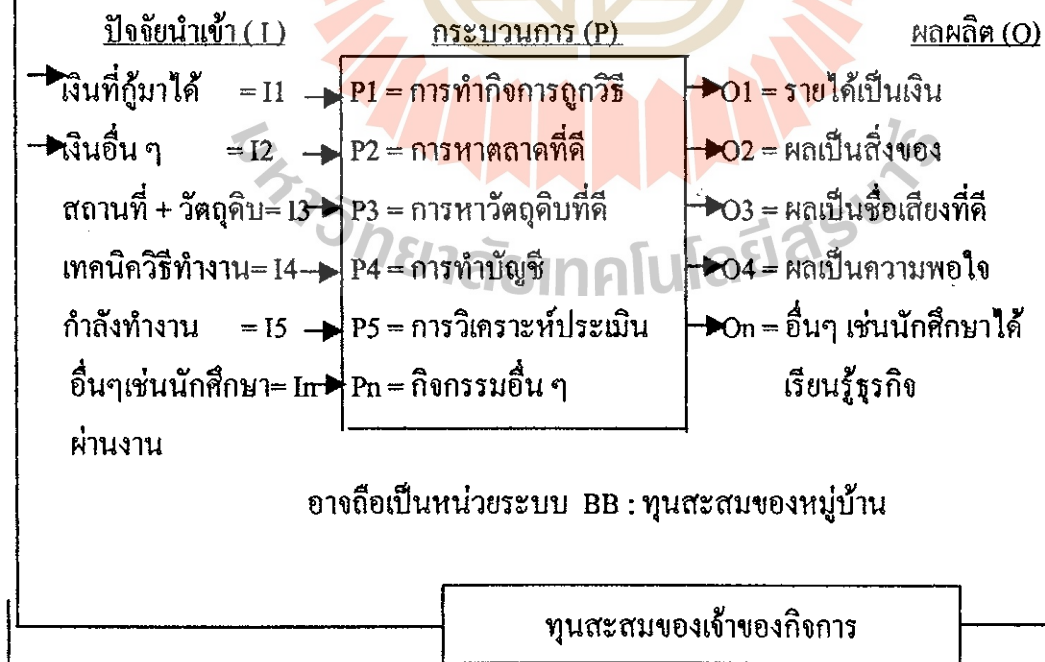
แผนภูมิที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของ Stuffle beam

จากแนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพโมเดล ของ Stuffle beam ที่หลักสูตรกำหนดให้ใช้แนวคิดแบบ CIPP Model แล้วตั้งหรือข้อมูลที่จะต้องนำมาประเมินร่วมกัน นั้นมาจากองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ CIPP Model ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้ (ชุกวิษิตารนิพนธ์ Substantive Report หน้า 21-22)

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย (B1...Bn)

บริบท (C)

แผนภูมิที่ 3 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากแผนภูมิที่ 3 แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และผู้กู้จึงประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ได้มีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วงคือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A จะมีระบบการทำงานดังนี้ คือ ขั้นตอนที่ 1 ปังจ้ยนำเข้า (I) เช่น นโยบายของรัฐบาล เงิน 1 ล้านบาท คณะกรรมการกองทุน ผู้สมัครขอกู้ ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการ (P) เช่น การแนะนำวิธีทำธุรกิจ การคัดเลือกผู้กู้ การชำระหนี้ การช่วยหาตลาด ขั้นตอนที่ 3 ผลผลิต (O) คือขั้นตอนสุดท้าย เช่น จำนวนผู้ได้กู้ กองทุนสะสม ยอดเงินให้กู้ ชื่อเสียงของกองทุน

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A และ B คือหน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนระบบ B เมื่อได้ดำเนินกิจการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึง บริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่น สภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศ และนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาให้เข้าเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่น ที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 ใช้ “ชีพชีโมเดล” วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บเกี่ยวข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลจาก แบบ บร. และทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4

ขั้นที่ 6 ลงมือเขียน บทที่ 1,2,3,4,5 บรรณานุกรม และภาคผนวกจนสมบูรณ์ตามแนวทางที่มี
คำอธิบายในชุดสารนิพนธ์ ในโครงร่าง ที่เป็นชุดภาคผนวก หมายเลข 1

5. ผลที่คิดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาคั้งนี้จะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงาน
ของกองทุนหมู่บ้าน ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการนำมาปฏิบัติ และแก้ไขปัญหา
3. ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง
และแนวทางวัดความสำเร็จใน โครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้าน
4. ผู้ทำสารนิพนธ์ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์
อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และมีความรู้ในด้านการประเมิน
โครงการ การเขียนโครงการ และการปฏิบัติงานในชุมชนนอกเหนือไปจากการเรียนในชั้น
เรียนตามหลักสูตร

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนเอกสารต่างๆ รวมทั้งแนวคิดหรือทฤษฎีและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษา บ้านท่าค้อ หมู่ที่ 10 ตำบลโลกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อแสดงว่าในการประเมินครั้งนี้มีเนื้อหาสาระถูกต้องและสมเหตุสมผล รวมทั้งนโยบายหลักการระเบียบต่าง ๆ หลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมินและหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังกล่าว สรุปได้เป็น 9 ด้านดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544
3. การติดตามสังเกตและคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล
8. การวิเคราะห์การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (โครงการเพิ่ม ประสิทธิภาพ)
9. หลักวิชาที่เกี่ยวข้องอื่นๆ
 - 9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
 - 9.2 ความเข้มแข็งของชุมชน
 - 9.3 เครือข่ายการเรียนรู้
 - 9.4 ประชาคม
 - 9.5 การพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 9.6 ธุรกิจชุมชน
 - 9.7 ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 ตามนโยบายของรัฐบาลในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมทั้งการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพ ที่ดีแก่ประชาชน และเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหาร จัดการกองทุนของตนเอง อีกทั้งศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้านสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ เพื่อให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยสำคัญ 9 ประการ คือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือนการควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเอง เช่น กลุ่มออม-ทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้านกองทุนอาชีพกองทุนสวัสดิการ ฯลฯ
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนของเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
3. การปฏิรูประบบราชการแผ่นดินตามแนวทางให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นผู้พัฒนาตนเอง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและจัดการกองทุน
4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสมีประสิทธิภาพ
5. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
6. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยภูมิปัญญาของตนเอง
7. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
8. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม
9. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ ดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วนและสำหรับการนำไปสู่การสร้างรายได้ สวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคง ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544
3. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการ จัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544
4. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการ จัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้แนวทางนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติดังกล่าวเป็นหลักในการประเมินโครงการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วย

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

ข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งได้อีก

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

เมื่อ
ข้อ 3 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง

- 1) ตาย
- 2) ลาออก
- 3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- 4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- 5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 6) ได้รับความคุ้มครองโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 4 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 5 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- 2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและแผนการ จัดสรรให้แก่กองทุน
- 3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- 4) กำหนดแผนงานและอกระเบียบข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและ แนวทางการบริหารงานกองทุน
- 5) อกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- 6) อกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน
- 7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงานเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- 8) อกระเบียบ คำสั่งและประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

- 9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลาหรือนอก

เวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

- 10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรครวมทั้งฐานะการเงินของ กองทุนให้ คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

- 11) ปฏิบัติหน้าที่อื่นหรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 6 การประชุมของคณะอนุกรรมการการให้นำข้อ 4 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 7 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้ เบี่ยงประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ.2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 1 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 2 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- 2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- 3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
- 4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ได้ทราบถึงการจัดตั้งนโยบายและแนวทางการบริหารกองทุน
- 5) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนและแนวทางการบริหารกองทุน

- 6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
- 7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- 8) ให้การสนับสนุนปรึกษาหารือและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
- 9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
- 10) รายงานผลปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- 11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. การติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการ จัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 กล่าวไว้

1. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม จะต้องมียุทธศาสตร์สามในสี่ของจำนวนครัวเรือน ทั้งหมด
2. การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามที่ประชุม
3. วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุน

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
- 2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
- 3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมใน กิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดและไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

- 6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้น ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
- 7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กรหรือหน่วยงานที่สังกัด
- 8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
- 9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตาม ข้อ 20 (3) และ 4.)

4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลรายละเอียดตามความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การสร้างจิตสำนึกและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ต้องช่วยกันบริหารจัดการโดยประชาชนเพื่อประชาชน ของหมู่บ้านและชุมชนเมืองร่วมกันดำเนินการเริ่มจากการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ตลอดจนร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป
2. เลือกสรรคนดีเป็นคณะกรรมการกองทุน ทุกคนต้องพร้อมที่จะร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเองและตามช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด เลือกคนดี มีความรู้ ประสบการณ์
3. ความพร้อมในการจัดทำระเบียบข้อบังคับ เมื่อดำเนินด้านการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุนและประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบริหาร โดยความเห็นชอบ
4. การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อจัดทำระเบียบ ข้อบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกติกาที่วางไว้ เช่น การรับสมาชิก การระดมทุน การจัดทำบัญชี การจัดระบบตรวจสอบ การมอบหมายภารกิจ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการและอื่นๆ ต้องพร้อมในการจัดตั้งกองทุน

5. การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว ต้องมีความพร้อมในการขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีการขอขึ้นทะเบียนกองทุนพร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง และมีการเปิดบัญชีกับธนาคารเพื่อรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาลต่อไป

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ถือเป็นนโยบายสำคัญยิ่งในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ โดยรัฐจัดตั้งกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดการระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ตำบลโลกสูง ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการออม เกียสละ เอื้ออาทรและเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบึงรี ไว้ดังนี้

1. ที่ตั้ง

ที่ตั้งของกองทุนหมู่บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ตำบลโลกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนบ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ดังนี้

- 2.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- 2.2 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินตั้งจะ และเงิน รับฝาก
- 2.3 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- 2.4 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการ คือ
 - 2.4.1 เป็นคนมีความซื่อสัตย์
 - 2.4.2 เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
 - 2.4.3 เป็นคนไม่มัวเมาถึงอบายมุข
 - 2.4.4 เป็นคนรู้จักสามัคคี

3. แหล่งที่มาของกองทุน

แหล่งที่มาของกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- 3.1 เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- 3.2 เงินกู้ยืม
- 3.3 ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- 3.4 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 10 บาท

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- 4.1 เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านสำคัญเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือนก่อนการจัดตั้งกองทุน
- 4.2 เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของ กองทุน และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- 4.3 เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- 4.4 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- 4.5 อุดมคติ เสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- 4.6 ต้องเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์บ้านสำคัญ

5. การเข้าเป็นสมาชิก

- 5.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- 5.2 ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 4.6 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้ปีละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่ม หรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก
- 5.3 คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก โดยชอบธรรม

6. สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 6.1 ตาย
- 6.2 ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- 6.3 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือนหรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- 6.4 ให้สมาชิก 1 รายต่อครอบครัว
- 6.5 ใจฝืดฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงคนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใดให้ออกจากสมาชิก
- 6.6 ใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก

6.7 นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้ให้กรรมการพิจารณา

6.8 มีลักษณะและหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 5

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งสาระสำคัญดังนี้

ข้อ 1 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

ข้อ 2 ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงิน ตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคารและแจ้งหมายเลขบัญชี ออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 3 คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 4 ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราส่วนที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณีและสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

ข้อ 5 การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ทำสัญญา

ข้อ 6 ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนต้นกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระบุเบี้ยปรับหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้ อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งรายใดก็ได้เมื่อมี เหตุสมควรและด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่งหรือ ดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

รูปแบบของการประเมินแบบ CIPP Model แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่าบรรลุ วัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ เกี่ยวกับโครงการอีกด้วย และมีการประเมินรวมสรุปหลัง โครงการสิ้นสุดแล้วเพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของ โครงการแบบจำลองที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบชีพฟ์จึงเป็นที่นิยมใช้ ทั้งนี้เพราะนักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่องและประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินเป็นอย่างดี ซึ่ง นับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่ายสะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่ นิยมอย่างกว้างขวาง รวมทั้งเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ การดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประ โยชน์เพื่อนำเสนอ สำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ โดยมีแนวคิดพื้นฐาน คือ

แผนภูมิที่ 1 ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

สตัฟเฟิลบีม ได้จากจำแนกขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

สต๊อฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า รูปแบบการประเมินแบบซิพพ์ (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

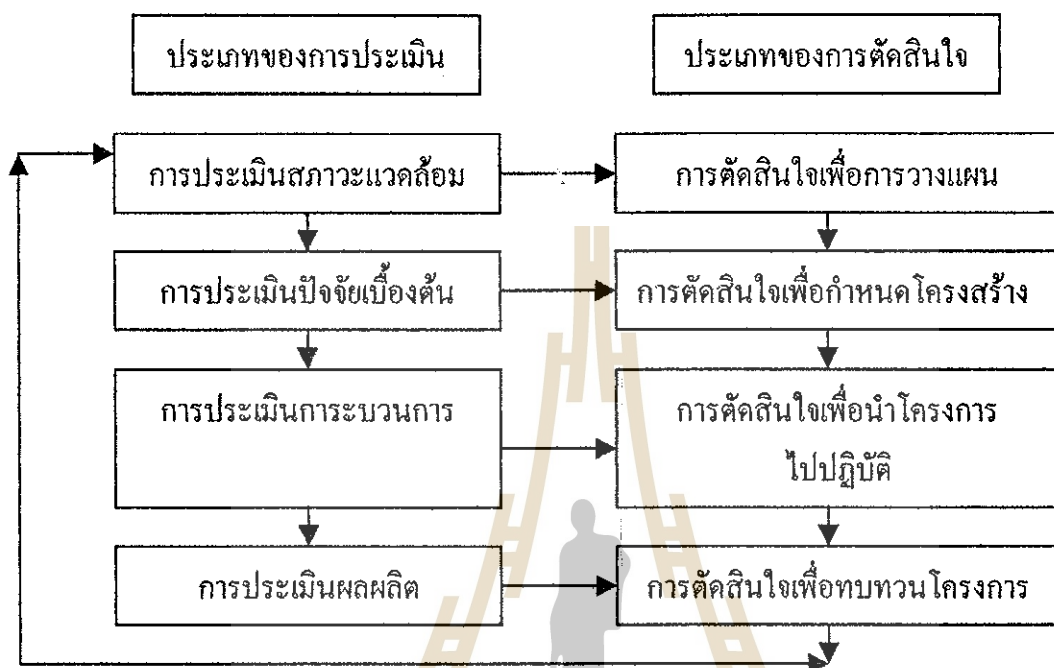
1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนิน โครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียง ทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อ เปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขยาย เลิก ขยายหรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของ แผนงานและขั้นตอนของการดำเนินการโครงการ
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินโครงการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

สต๊อฟเฟิลบีม ได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภท

ของการประเมินกันการตัดสินใจ คังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสตัฟเฟิลบีม

การนำเอาแบบจำลองชีพชีฟไปใช้ประเมินทำได้ในโครงการ 3 ลักษณะ คือ

1. จัดหาโครงการ ศึกษาให้ประจักษ์ว่ามีปัญหาอะไรที่น่าจะทำ
2. โครงการที่มีอยู่ยังไม่ได้ลงมือดำเนินการ
3. โครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินการอยู่

8. การวิเคราะห์การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ)

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและประเมินโครงการ อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาโดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือและเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับต่างอีกทางหนึ่ง อีกทั้งยังให้เกิดการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตรบัณฑิต” ซึ่งเป็นการประเมินบัณฑิตอีกทางหนึ่ง วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โคนกระบวนการของการศึกษาบัณฑิต เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิจัย นโยบายหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเสริมรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตที่ว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตที่อยู่ในหมู่บ้านชนบท
3. เพื่อสร้างศักยภาพและการยกระดับการศึกษาบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
4. เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

บทบาทหน้าที่

1. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและประเมินโครงการ
2. ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1 กองทุน
3. ส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1 กองทุนให้มีประสิทธิภาพ

เป้าหมายการส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

คือการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีประสิทธิภาพ ผู้กู้เงินจากกองทุนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้และชุมชนเกิดความเข้มแข็งโดยมีกลุ่มองค์กรเพิ่มขึ้นมีเครือข่ายการเรียนรู้สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

9. เอกสารหลักวิชาอื่นๆ

9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นกระบวนการขั้นต้นของการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของคน นอกจากนั้นหลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์และแผนงานรวมกันและปฏิบัติตามแผนงานของโครงการดังกล่าวร่วมกันแล้ว ยังมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการบริการ

รวมทั้งมีส่วนในการความคุมประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่นซึ่งอาจเป็นไปได้โดยตรง คือได้เข้ามีส่วนร่วมด้วยตัวเอง

การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่นการบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

ปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

1. ประชาชนไม่ค่อยสนใจสนใจเข้าร่วมประชุม หรือไม่เห็นความสำคัญในการเข้าร่วมประชุม และออกความคิดเห็น
2. ประชาชนเบื่อหน่ายต่อการมีการจัดประชุมขึ้นบ่อยๆ เพราะประชาชน บางรายอาจมีธุระหรือต้องไปทำงาน
3. ประชาชนส่วนหนึ่งไปทำงานต่างถิ่น ไม่ได้อยู่ในภูมิภาคของตัวเอง
4. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแต่ไม่กล้านำเสนอ

แนวทางการแก้ปัญหา

1. สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้แก่ประชาชน
2. ส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านต่าง ๆ
3. กระตุ้นให้ประชาชนได้มีการออกความคิดเห็นในที่ประชุมและช่วยกันสรุปข้อคิดเห็นของประชาชน

9.2 ความคิดเห็นของชุมชน

ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง

1. สมาชิกชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและชุมชนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง
2. สมาชิกของชุมชนมีจิตสำนึกการพึ่งพาตนเอง เอื้ออาทร รักและห่วงใยซึ่งกันและกัน อีกทั้งพร้อมที่จะร่วมกันจัดการกับปัญหาของตนและชุมชน
3. สมาชิกชุมชนเลือกกำหนดผู้นำชุมชน ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและผู้แทนชุมชนมีหลากหลายด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
4. มีกระบวนการชุมชนที่มีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องเป็นวิถีของชุมชนซึ่งขับเคลื่อนโดยผู้นำองค์กรชุมชนในลักษณะเปิดกว้าง โปร่งใสและมีการแสดงความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้สำหรับสมาชิกทั้งหมด

5. สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ของชุมชน กำหนด วิสัยทัศน์ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ดำเนินงาน ติดตามประเมินผลการแก้ปัญหาและการพัฒนาชุมชนผ่าน กระบวนการของชุมชน
 6. สมาชิกของชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมในกระบวนการของชุมชน
 7. มีแผนของชุมชนที่ประกอบด้วย การพัฒนาทุกๆ ด้านของชุมชนที่มุ่งการพึ่งตนเองเอื้อ ประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุกๆ คน และหวังผลการพัฒนาที่ยั่งยืน
 8. การพึ่งความช่วยเหลือภายนอก เป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนมีความสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด ไม่ใช่การพึ่งพาตลอดไป
 9. มีเครือข่ายความร่วมมือกับการพัฒนา อาจเป็นหมู่บ้าน ชุมชนอื่นๆ ท้องถิ่น ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการและอื่นๆ ในลักษณะที่มีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังสามารถกล่าวถึงลักษณะของชุมชนเข้มแข็งอีก 4 ประการ คือ
 1. เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
 2. เป็นชุมชนที่รู้จักจัดการตนเอง
 3. เป็นชุมชนที่มีจิตวิญญาณ
 4. เป็นชุมชนที่มีสันติภาพ
- ปัญหาความเข้มแข็งของชุมชน
1. ประชาชนบางส่วนขาดความสามัคคีกัน มีความคิดเห็นไม่ตรงกันขัดแย้งกันภายในชุมชน
 2. ผู้นำชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในบางเรื่อง
 3. ชุมชนต้องการความช่วยเหลือจากภายนอกมากเกินไปทำให้ไม่สามารถพึ่งตนเองได้
 4. สมาชิกในชุมชน ไม่มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองได้
 5. ชาวบ้านไม่ค่อยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
- แนวทางในการแก้ไขปัญหา
1. กระตุ้นให้ประชาชนมีความรัก ความสามัคคีให้เหตุผลในการตัดสินใจ ร่วมกัน
 2. จัดการอบรมและดูงานให้แก่ผู้นำชุมชนและประชาชนที่สนใจ
 3. ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้
 4. ส่งเสริมให้ชาวบ้านมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ว่าตนเองมีความสามารถทำงานพัฒนาเรื่องต่างๆ ได้

9.3 เครื่องมือการเรียนรู้

ในด้านของเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ได้กำหนดให้มีเครื่องมือการเรียนรู้ ระดับเขต 13 เครื่องมือที่มีจังหวัด 13 จังหวัดเป็นแกนนำของเครื่องมือ รวมเครื่องมือของกรุงเทพมหานครอีก 1 เครื่องมือ รวมเป็น 14 เครื่องมือการเรียนรู้ สิ่งที่ต้องมีความเข้าใจในที่นี้คือ การทำงานของเครื่องมือการเรียนรู้ เป็นอย่างไร ชุมชนในจังหวัดต่างๆ จะได้รับประโยชน์จากการสร้างเครื่องมือการเรียนรู้ระดับเขตอย่างไร และอะไรคือเรื่องที่น่าสนใจร่วมกัน

หลักการ

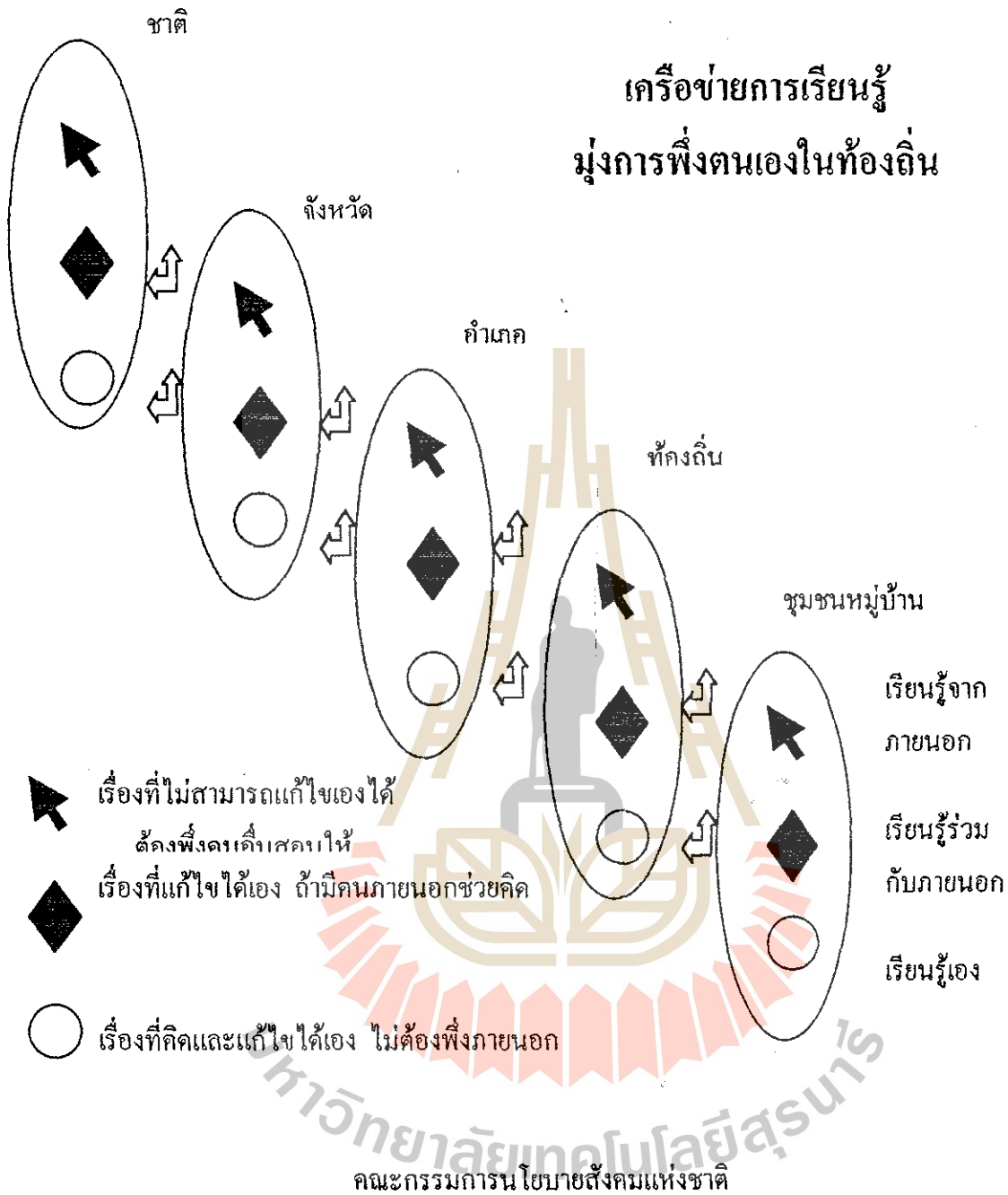
แผนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จะดำเนินการทุกหมู่บ้านและชุมชนในระดับท้องถิ่นทั่วประเทศ ใช้แนวการผลึกกำลังกันเป็นกลุ่มและการวางแผนร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ระดับฐานล่างที่สุดเป็นหลักดำเนินการงานการสร้างเครื่องมือการเรียนรู้ระดับเขต เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ไม่ใช้การจัดการองค์กรหรือ โครงสร้างใหม่และจังหวัดแกนนำไม่ใช้พื้นที่ทดลองหรือต้นแบบสำหรับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการสร้างเครื่องมือการเรียนรู้

เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤต

ประเด็นที่ชุมชนเรียนรู้ร่วมกัน

1. แนวทางแก้ไขปัญหาคู่ปรารถนารองว่าง และข้อจำกัด ที่สกัดกั้นหรือขัดขวางกระบวนการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤต
2. วิธีการปฏิบัติที่ทำให้บังเกิดผลดีที่สุดในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชน โดยเฉพาะวิธีการที่ส่งผลให้ชุมชนหมู่บ้านสามารถดำเนิน กระบวนการชุมชนได้อย่างราบรื่น และก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.4 ประชาคม

ประชาคม เป็นการร่วมกันของสมาชิกในชุมชนเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วยตนเอง เช่น การแก้ไขปัญหาชุมชน การวางแผนพัฒนาชุมชน การกำหนดข้อตกลงร่วมกัน โคนกระบวนการ การมีส่วนร่วมของประชาชน ที่มีวัตถุประสงค์หรือสนใจเรื่องเดียวกัน เป็นการรวมตัวกันตามสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น โดยไม่มีใครสั่ง สมาชิกที่มาด้วยกันมีส่วนร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและร่วมกันรับผิดชอบอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายและศีลธรรมอันดีงามของสังคม ทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีความรัก ความเอื้ออาทร ผูกพันต่อกัน

ด้วยความรู้สึกสำนึกในความเป็นเจ้าของชุมชน คำว่า ประชาคมนี้มีท่านผู้มีความรู้หรือนักวิชาการบางท่านอาจเรียกว่า “ประชาคม” ซึ่งอยู่ในความหมายคล้ายคลึงกันซึ่งประชาคมหรือประชาสังคม จะมีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปและมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

- อย่างเป็นทางการ โดยการจัดเวทีหรือการจัดประชุม
- อย่างไม่เป็นทางการ เช่น การสนทนาของคนกลุ่มเล็กๆ ในสถานที่ใดที่หนึ่ง

ปัญหา

1. สมาชิกในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม
2. สมาชิกในชุมชนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการประชุมบ่อยๆ ครั้ง
3. สมาชิกในชุมชนไม่กล้าแสดงออกความคิดเห็นในการเข้าร่วมประชุม
4. การประชาคมบางครั้งเรื่องที่น่าสนใจได้ข้อมูลที่มีผิดพลาดหรือไม่ถูกต้อง ทำให้ผู้ที่ได้รับฟังได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องด้วย

แนวทางแก้ไข

1. กระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการประชาคมและสร้างจิตสำนึก ในการร่วมทำประชาคมว่ามีความสำคัญมาก
2. ในการทำประชาคมแต่ละครั้งจะต้องกระตุ้นเพื่อให้สมาชิกกำหนดบทบาทโดยการแสดงออกแสดงความคิดเห็นในการประชุมแต่ละครั้ง
3. ในการประชาคมแต่ละครั้งเรื่องที่จะนำมาทำการประชุมหรือประชาคม จะต้องเป็นเรื่องที่มีเอกสารอ้างอิง

9.5 การพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ตัว “คน” จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน เพราะเมื่อคนมีความเจริญทางปัญญาสามารถจะสร้างความเจริญได้เอง นับว่าเป็นความเข้มแข็งของทั้งคนและของท้องถิ่น จะทำให้ท้องถิ่นไม่ยั่งยืน

หลักการพัฒนา 10 ประการ คือ

1. หลักช่วยเหลือตนเอง พึ่งตนเอง เป็นการพัฒนา “คน” เพื่อให้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนมากที่สุด จนก่อให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนในตนเอง
2. สภาพที่เป็นอยู่ เป็นการพัฒนาจากรสิ่งที่เขามีอยู่แล้วจึงใส่ปัจจัยนำเข้าไปเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป จนเกิดการพัฒนาคคนและท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
3. การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเพราะเป็นสิ่งใกล้ตัว ทำให้ชาวบ้านเกิดการพึ่งตนเองมากที่สุดและสามารถที่จะวางแผนการใช้ทรัพยากรที่พอดี

4. การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น
5. วัฒนธรรมและผู้นำท้องถิ่น จะต้องเป็นต้นแบบในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยให้ดำรงอยู่สืบต่อไป
6. ความมีประสิทธิภาพในการพัฒนาให้ได้ผลต้องจัดการในรูปของหนึ่งโครงการมีลักษณะเป็นหนึ่งหน่วยระบบ
7. การประสานงานเป็นหน่วยงานของราชการและเอกชน จะต้องมีการประสานความร่วมมือในการทำงานทั้งนี้เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของกระบวนการพัฒนา
8. การทำงานเชิงรุก เป็นการแก้ปัญหาหรือพัฒนาหมู่บ้านอย่างตรงประเด็น
9. ความมีคุณธรรมและศิลปะ
10. การเชื่อมประสานด้านเวลา เป็นการพัฒนาโดยเชื่อมสถานภาพของท้องถิ่นในปัจจุบันเข้ากับเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับการพัฒนาท้องถิ่น

วิธีการพัฒนา เป็นการลงมือปฏิบัติไปสู่เป้าหมายของการพัฒนา จึงมุ่งที่ตัว “คน” เป็นสำคัญ กระบวนการที่นำมาใช้ในการพัฒนาคนได้แก่วิธีให้การศึกษาอบรม วิธีการทำงานกับกลุ่มคน วิธีพัฒนาแบบมีส่วนร่วมกล่าวคือ นักพัฒนาและผู้ถูกพัฒนาจะต้องร่วมกันตั้งแต่วางแผนและปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด เพื่อให้กระบวนการทำงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและวิธีทำงานกับ หน่วยงานเป็นการส่งเสริมให้หน่วยงานเข้ามาช่วยท้องถิ่นในส่วนที่ขาดเพื่อให้ท้องถิ่นเกิดความ เข้มแข็ง

ปัญหา

1. ประชาชนไม่มีความคิดในการพัฒนาให้แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีบทบาทในการนำการพัฒนาในทุกด้าน
2. ผู้ที่ทำหน้าที่ในการพัฒนามักจะท้อแท้ที่มองเห็นว่าชุมชนล้มสลายและขาดการมีส่วนร่วมและมักจะเป็นข้ออ้างว่าพัฒนาไม่ได้แน่นอนและพากันละทิ้ง ซึ่งทำให้ชุมชนนั้นขาด โอกาสที่จะมีผู้เข้าไปร่วมเป็นภาคีการพัฒนา
3. ชาวบ้านในชุมชนมักไม่กล้าแสดงออก แม้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตามทำให้การวางแผนการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ไม่สามารถประเมินผลได้ในทันที
4. ผู้นำหมู่บ้านตามกฎหมายมักไม่มีลักษณะเป็นผู้นำธรรมชาติ เช่น ในอดีตชาวบ้านมักให้ความยอมรับอย่างไม่จริงใจ ความร่วมมือในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาจึงมีน้อย

บทที่ 3

วิธีการประเมินโครงการ

1. วิธีการประเมินโครงการ

รูปแบบการประเมินที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยและประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษาหมู่บ้านสำคัญ หมู่ 10 ตำบลโคกสูง เป็นการประเมินเชิงระบบซึ่งตรงกับชีพป์โมเดล (CIPP Model) กระทรวงศึกษาธิการ . สำนักงานมาตรฐานการศึกษา (2545) ชุดวิชาการ-นิพนธ์ . ชุดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง . กรุงเทพฯ ฯ ระบุว่าประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ

- 1.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่นซึ่งอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน วัฒนธรรมประเพณี โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาชาวบ้าน โครงการพัฒนาที่ผ่านมาความเข้มแข็งของชุมชน

วิธีการประเมินสถานะแวดล้อมมี 2 วิธี คือ

1. Contingency Mode
2. Congruence Mode

Contingency Mode เป็นการประเมินสถานะแวดล้อม เพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอก เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนาโดยใช้การสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่างกว้างๆ เช่น การประเมินค่านิยมของชุมชน ข้อเสนอแนะต่างๆ แนวโน้มของการพัฒนาเศรษฐกิจของ ชุมชน ฯลฯ การสำรวจปัญหาเหล่านี้ ทำให้สามารถที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตซึ่งมีประโยชน์ในการวางแผนโครงการต่อไป คำถามที่ใช้ในการประเมินสถานะแวดล้อมแบบ Contingency Mode คือ คำถามประเภท “ถ้า...แล้ว”

Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริง (Actual Result) กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่า วัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้

- 1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและหน่วยระบบกิจการของผู้ซื้อ เช่น นโยบายรัฐบาล ระเบียบแนวทางปฏิบัติ การประชาสัมพันธ์ คณะอนุกรรมการระดับอำเภอที่

เกี่ยวข้อง คณะกรรมการกองทุน การเตรียมความพร้อม การสร้างความเข้าใจให้แก่ คณะกรรมการ เงินกองทุน 1 ล้านบาท บัณฑิตกองทุน

1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของ หน่วยระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้ขอู้ เช่น การจัดทำระเบียบกองทุน การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน ระบบบัญชีกองทุน กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน ได้แก่ การรับสมัครสมาชิก การหมดหรือพ้นสภาพ การเป็นสมาชิก เป็นต้น กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ ขั้นตอน การขอู้ การคัดเลือกผู้ขอู้ การโอนให้เงินผู้ขอู้ การชำระหนี้ เป็นต้น การตรวจสอบการใช้เงินกู้ การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน การจัดสรร ผลประโยชน์ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้น ในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ขอู้ และหน่วยระบบของการ ดำเนินกิจการของผู้ขอู้แต่ละราย เช่น จำนวนสมาชิกกองทุน จำนวนผู้ได้เงินกู้ ยอดเงินให้กู้ จำนวนผู้ชำระคืนเงินผู้ตามกำหนดกองทุนสะสม การใช้เงินตาม วัตถุประสงค์ ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน การเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ การเรียนรู้ เพื่อพึ่งพาตนเองความเข้มแข็งชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กระทรวงศึกษาธิการ . สำนักงานมาตรฐานการศึกษา (2545) ชุติวิชาการวิจัยชุมชน . ชุติ การเรียนรู้ด้วยตนเอง . กรุงเทพฯ : กล่าวว่ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยมีหลายลักษณะเพื่อ ความ สะดวกจึงจัดแบ่งประชากรของการวิจัยออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 ประชากรแบบจำกัด (Finite Population) คือประชากรที่ผู้วิจัยสามารถเจงนับ จำนวนประชากรได้ทั้งหมดว่ามีจำนวนที่แน่นอนเป็นเท่าใด เช่น จำนวนประชากร ในหมู่บ้าน บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 จำนวนผู้ขอู้เงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10

2.2 ประชากรแบบไม่จำกัด (Infinite Population) คือประชากรที่ผู้วิจัยไม่สามารถเจง นับจำนวนประชากรออกมาได้ทั้งหมดว่ามีอยู่เป็นจำนวนที่แท้จริงเป็นเท่าใด เช่น ประชากรที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ . สำนักงานมาตรฐานการศึกษา (2545) ชุติวิชาการวิจัยชุมชน . ชุติ การเรียนรู้ด้วยตนเอง . กรุงเทพฯ : กล่าวว่กลุ่มตัวอย่าง (Simple or Sampling Group) ในการ

วิจัย หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างคือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษา ผลผลิตการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน กลุ่มตัวอย่างต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ

1. วิธีสุ่มตัวอย่างจากประชากร ผู้วิจัยจะทำการวิจัยโดยสุ่มจำนวนประชากรที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ เช่น แยกตาม อาชีพ อายุ เพศ ศาสนาและการศึกษา ฯลฯ
2. ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร จากการวิจัยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในหมู่บ้าน 30% ของประชากรทั้งหมด ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. กรรมการหมู่บ้าน ประธานกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุน ประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบในการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ขอกู้
 2. หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้ขอกู้แต่ละราย
- รายการตัวชี้วัด เพื่อที่จะประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ขอกู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) คำว่า บริบท หมายถึง สภาพแวดล้อมตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

ก. บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การทำมาหากินของประชากร

ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศหรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบไปด้วยตัวแปร

ดังต่อไปนี้

1. ความยากจนของประเทศ
2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
3. ภาวะขาดดุลการค้าของประเทศ

4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
5. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
6. ความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่า ความล่มสลายของท้องถิ่นในชนบท
7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

ข. บริบทระดับท้องถิ่น เช่น ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน การทำมาหากินของชาวบ้านในหมู่บ้าน

ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นหรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัว

แปรดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
 1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
 2. เศรษฐกิจและสังคมทั้งหมู่บ้าน
 3. วัฒนธรรมประเพณีของหมู่บ้าน
 4. โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติของหมู่บ้าน
 5. ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
 - 2.2 เงินกองทุน 1 ล้านบาท
 - 2.3 คณะกรรมการกองทุน
 - 2.4 การประชาสัมพันธ์
 - 2.5 บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน
 - 2.6 การเตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการกองทุน
 - 2.7 คณะอนุกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง
3. ตัวชี้วัดของกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 3.1 การจัดทำระเบียบกองทุน
 - 3.2 การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน
 - 3.3 ระบบบัญชีกองทุน
 - 3.4 กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน
 - 3.4.1 การรับสมัครสมาชิกกองทุน
 - 3.4.2 การหมดหรือฟื้นฟูสภาพของสมาชิกกองทุน
 - 3.4.3 ประเภทของสมาชิกกองทุน

- 3.4.4 การทำทะเบียนสมาชิกกองทุน
- 3.5 กิจกรรมเกี่ยวกับการขอกู้เงินของกองทุนหมู่บ้าน
 - 3.5.1 ขั้นตอนการขอกู้
 - 3.5.2 การคัดเลือกผู้ขอกู้
 - 3.5.3 การโอนเงินผู้ขอกู้
 - 3.5.4 การรับชำระหนี้สิน
- 3.6 การส่งเสริมการใช้เงินกู้
 - 3.6.1 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
 - 3.6.2 การช่วยหาตลาด
- 3.7 การตรวจสอบการใช้เงินกู้
- 3.8 การจัดทำรายการและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน
- 3.9 การจัดสรรผลประโยชน์
- 3.10 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน
- 4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - 4.1.1 จำนวนผู้ขอกู้
 - 4.1.2 ยอดเงินให้กู้
 - 4.1.3 จำนวนสมาชิกกองทุน
 - 4.1.4 จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด
 - 4.1.5 ยอดชำระที่มีการชำระคืน
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่
 - 4.2.1 จำนวนผู้ที่ได้เงินกู้
 - 4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
 - 4.2.3 การขยายกิจการของผู้ขอกู้
 - 4.2.4 การเกิดกิจกรรมใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น
 - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่
 - 4.3.1 ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน
 - 4.3.2 เกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้
 - 4.3.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง
 - 4.3.4 ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ขอผู้แต่ละราย ประกอบไปด้วย ตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ก. บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพที่ดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การทำมาหากินของประชากร ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ประกอบไปด้วย ตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ความยากจนของประเทศ
2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
3. สภาพภาวะขาดดุลการค้าของประเทศ
4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
5. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่า ความล้มเหลวของท้องถิ่นชนบท
7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าต่างประเทศ

ข. บริบทระดับท้องถิ่น เช่น ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชน การทำมาหากินของประชาชนในหมู่บ้าน ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
2. เศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน
3. วัฒนธรรมและประเพณี
4. โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ
5. ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ค. ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ความรู้ความสามารถของผู้ขอผู้และครอบครัว
2. ทรัพย์สินของผู้ขอผู้และเครือญาติ
3. หนี้สินของครอบครัว
4. อาชีพหลักของผู้ขอผู้
5. รายได้ของครอบครัว

6. ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
 7. สมาชิกในครอบครัว
 8. สภาพการอยู่อาศัย
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ
 2. จำนวนลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้
 3. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ
 4. สถานที่ วัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ
 5. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ
 6. จำนวนแรงงาน
 3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 1. การดำเนินงานอย่างถูกวิธี
 2. การขาดตลาดที่ดี
 3. การหาวัตถุดิบที่ดี
 4. การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน
 5. การใช้จ่ายเงินกู้
 6. การหาความรู้เพิ่มเติม
 4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - 4.1.1 รายได้เป็นเงิน
 - 4.1.2 ผู้ขอกู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่
 - 4.2.1 ผู้ขอกู้ได้ขยายกิจการ
 - 4.2.2 ผู้ขอกู้ได้ดำเนินการด้วยเทคนิควิธีที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง
 - 4.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่
 - 4.3.1 ผู้ขอกู้มีการพึ่งพาตนเอง
 - 4.3.2 ผู้ขอกู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
 - 4.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งพาผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้ถือกู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นเงินที่ผู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ชำระคืนก็จะส่งไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบผลสำเร็จ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1. เครื่องมือวัดแบบมาตรฐาน เป็นเครื่องมือวิจัยที่ใช้เทคนิคและวิธีการสร้างอย่างเป็นระบบมีการนำไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพและประสิทธิภาพของเครื่องมือ นั้นก่อนนำไปใช้วัดจริง
2. เครื่องมือวัดแบบเฉพาะกิจ เป็นเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเมื่อได้ผลการศึกษาก็ตามที่ต้องการแล้วก็จะไม่ถูกนำมาใช้อีก ผลที่ได้จากการวัดก็มีความเชื่อถือได้ระดับหนึ่ง และถ้ามีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้ว อาจได้เครื่องมือวัดที่เ็นมาตรฐานได้ เช่น ปร.1 – ปร.12

เครื่องมือวัดทางสังคมศาสตร์ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

1. การสังเกต (Observation)

การสังเกต หมายถึง การเฝ้าติดตามดูอย่างเอาใจใส่ ดูความเป็นไปและเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่ต้องการศึกษาค้นคว้าอย่างใกล้ชิดในระยะเวลาที่กำหนดไว้ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต เพื่อใช้ในการวิจัยสังคมศาสตร์นั้น มุ่งที่จะได้ทราบความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม การสังเกตอาจนำมาใช้ได้ทั้ง ก่อนการวิจัย ระหว่างทำการวิจัยและภายหลังการวิจัย

- การสังเกตก่อนทำการวิจัย จะช่วยให้ทราบถึงภูมิประเทศ หรือลักษณะต่างๆ ไปของหมู่บ้านและชุมชน เป็นการช่วยให้ร่างสมมติฐานได้รัดกุมยิ่งขึ้น
- การสังเกตระหว่างทำการวิจัย เป็นการเก็บข้อมูลกับวิธีอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ขึ้น

- การสังเกตหลังการวิจัย เพื่อสอบถามหรือตรวจสอบความแน่นอนของข้อมูล ที่เก็บโดยวิธีอื่น หรือทดสอบความแม่นยำของข้อมูล หรือข้อสรุปจากการ ศึกษาว่าถูกต้องกับความเป็นจริงเพียงใด

รูปแบบของการสังเกตอาจแบ่งได้ 2 แบบ คือ

- ก. การสังเกตโดยตรง (Direct Observation) เป็นการสังเกตพฤติกรรม ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนโดยผู้วิจัยเอง เช่น การประชุมคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การรับชำระเงินคั้นพร้อมดอกเบี้ยของ สมาชิก
- ข. การสังเกตทางอ้อม (Indirect Observation) เป็นการให้ผู้อื่นสังเกต พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างแล้วมาเล่าให้ผู้วิจัยฟังในภายหลัง

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

เป็นการสัมภาษณ์เป็นรูปแบบหนึ่งของการสนทนาแต่เป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมาย ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ คำถามที่ผู้วิจัยใช้ในการสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างเป็นคำถามจาก บร.1 – บร.12

3. แบบสอบถาม (Questionnaire)

เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้มากที่สุดในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามมีทั้งให้เขียนตอบ กรอกข้อความสั้น ๆ หรือตอบยาว ๆ รูปแบบของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำการวิจัย คือ

- ก. แบบสอบถามแบบปลายปิด (Close Form Questionnaire) จะมีข้อคำถาม และคำตอบให้เลือกตอบโดยมีตัวเลือกตอบ 2-3 ข้อ เช่น บร.2
- ข. แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Opened Form Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ไม่มีการกำหนดคำตอบแต่จะเปิด โอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นใน เรื่องที่ถามได้อย่างอิสระ เช่น บร.3

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. คือ แบบรายงาน 1 – แบบรายงาน 12 การ สัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ง่าย เพราะผู้วิจัย สามารถถามคำถามจากแบบ บร. ได้เลย เช่น แบบ บร.1 สัมภาษณ์เรื่อง ของบริบทชุมชน ผู้วิจัยก็จะถามตั้งแต่การเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน ใครเป็นผู้ก่อตั้ง อาชีพของประชากร แหล่งน้ำ ในหมู่บ้านมีเครื่องสาธารณูปโภคครบ หรือเปล่า เป็นต้น

2. การจัดเวทีประชุมชาวบ้าน เป็นวิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ที่ลักษณะคล้ายคลึงกันหรือวัตถุประสงค์เดียวกัน มาร่วมแสดงความคิดเห็นหรือแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การประชุมเพื่อเลือกตั้งประธานกองทุนและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้สังเกตอยู่ภายนอกและทำการบันทึกเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ค้นหาคิดที่ภูมิใจ ปัจจัยที่ภูมิใจ ความฝัน ความต้องการในอนาคต (กระบวน AIC หรือ FSC) สรุปศักยภาพ จุดเด่นจุดด้อยของชุมชน โดยใช้เวทีประชาชนเป็นสื่อกลางในการเก็บข้อมูลอีกทางหนึ่ง
3. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปร่วมอยู่หรือกลุ่มบุคคลที่จะสังเกตเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มและทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น
 - ผู้สังเกตต้องการสังเกตความสัมพันธ์ ก็อาจเข้าไปเป็นสมาชิกของหมู่บ้านเพื่อสังเกตชีวิตประจำวันของชาวบ้านที่ผู้วิจัยทำการวิจัยอยู่
4. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้วิจัยอยู่วงนอกกลุ่มผู้ถูกสังเกต กระทำตนเป็นบุคคลภายนอก โดยไม่เข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่มที่ผู้วิจัยทำการสังเกตอยู่ เช่น การประชุมคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเพื่ออนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิก ผู้วิจัยจะให้กรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นผู้สังเกตอย่างละเอียด แล้วทำการบันทึกไว้แล้วนำบันทึกในการประชุมมาให้ผู้วิจัย จากนั้นผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาและทำการบันทึกเก็บไว้เป็นหลักฐาน

การสังเกตทั้งสองประเภทนี้อาจทำได้ 2 กรณี คือ

- ก. การสังเกตแบบไม่มีเค้าโครงกำหนดล่วงหน้า (Unstructured Observation) เป็นการสังเกตที่ผู้วิจัยไม่ได้กำหนดเรื่องไว้เป็นการเฉพาะให้แน่นอนลงไปว่า จะสังเกตอะไรบ้าง แบบนี้เหมาะแก่การสำรวจสภาพทั่วไปในระยะแรก ๆ ที่ผู้วิจัยยังไม่มีภูมิหลังในเรื่องของหมู่บ้านและชุมชนนั้นมากพอที่จะกำหนดเรื่องเฉพาะได้ จึงต้องการสังเกตแบบไม่มีเค้าโครงแน่นอนไปสักระยะหนึ่งเมื่อได้ข้อมูลต่างๆ ไปแล้ว จึงจำกัดขอบเขตของข้อมูลที่จะสังเกตโดยเค้าโครงแน่นอนต่อไป
- ข. การสังเกตแบบมีเค้าโครงล่วงหน้า (Structured Observation) เป็นการสังเกตที่กำหนดเรื่องที่จะสังเกตไว้ล่วงหน้าและจะไม่สังเกตสิ่งอื่นใดที่นอกเหนือไป

จากสิ่งที่กำหนดไว้ การสังเกตประเภทนี้จะทำได้ก็ต่อเมื่อรู้ผลแน่นอนแล้วว่า พฤติกรรมที่ต้องการสังเกตจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ในระยะเวลาที่คาดหมายไว้ เช่น ความสัมพันธ์และความสามัคคีของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน ผู้วิจัยอาจออกแบบรายการข้อความที่สรุปเป็นข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นหรืออาจใช้แบบ บร. ช่วยในการสังเกต จึงนับว่าเป็นวิธีที่สะดวกและแน่นอนขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ตำบลโคกสูงขณะนี้ มีสิ่งดี ๆ เกิดขึ้นมากภายในหมู่บ้านตามนโยบายรัฐบาลดังกล่าว คือ เกิดเวทีค้นหาและ ค้นหาคนดี คนที่น่าเชื่อถือได้ เกิดการรวมตัวกันเพื่อประชุมร่วมกันอย่างน้อย 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน เพราะในหมู่บ้านไม่เคยมีคนมาประชุมมากขนาดนี้ เนื่องจากไม่เคยร่วมมือกันได้ภาพของคนในหมู่บ้านและชุมชนร่วมกันโดยไม่แบ่งชนชั้น ผู้ประกอบการร่วมปรึกษาหารือกัน เสนอชื่อคนที่ตนเห็นว่าควรเป็นกรรมการบริหารกองทุน ส่วนใหญ่คนที่ถูกเสนอชื่อจะภูมิใจที่ได้รับเกียรติได้รับความไว้วางใจ ในจำนวนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสำคัญ ส่วนใหญ่ จะมีความรู้ความสามารถกันอยู่แล้ว เพราะแต่ละคนมีอาชีพที่ทำเป็นประจำกันอยู่แล้ว เช่น ข้าราชการ ธุรกิจส่วนตัว ทุกคนจึงมีความสามารถในการจัดการบริหารกองทุนเป็นอย่างดี

จากที่จำแนกกิจกรรมหรือโครงการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านบ้านโคกสูง จะเห็นได้ว่าผู้ไปดำเนินงานด้านการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาจะเป็นอาชีพเลี้ยงสัตว์ อาชีพค้าขายและอาชีพธุรกิจส่วนตัว เป็นลำดับ จำนวนเงินกู้ที่คณะกรรมการกองทุนพิจารณาให้แก่สมาชิกอยู่ในระหว่าง 10,000 ถึง 20,000 บาทต่อสมาชิกหนึ่งคน การที่คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ให้แก่สมาชิกแต่ละรายไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับโครงการที่สมาชิกบุคคลนั้นเสนอว่าควรจะใช้เงินประมาณเท่าไรในการดำเนินกิจการตามโครงการ และจะมีกำลังส่งคืนเงินที่กู้ไปหรือไม่เมื่อครบกำหนดส่งคืนเงิน

ถ้าสำหรับระยะเวลาชำระเงินกู้คืนกองทุน ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ตำบลโคกสูง มีกำหนดระยะเวลา 1 ปี และแบ่งการชำระเงินเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยทุกเดือน
2. ชำระเฉพาะดอกเบี้ยทุกเดือน
3. ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยในวันสิ้นปี

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินผลโครงการ

จากการปฏิบัติงานในระยะเวลาที่รัฐบาลได้กำหนดให้ ในฐานะบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน สามารถประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาทได้ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

บริบทระดับประเทศ

1. ความยากจนของประเทศ

ระดับความยากจนของประเทศนับมีการลดระดับลงบ้างจากการที่ประชาชนได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐ ในหลายด้านแล้วแต่เป็นการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ

2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

การส่งเสริมการประกอบอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นเหมือนตัวชี้วัดที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่มีการสนับสนุนการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนทางด้านเงินทุน ทางด้านวิชาการ การบริหารจัดการ อื่นๆ

3. ภาวะขาดดุลการค้าของประเทศ

ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างมาก และยากที่จะแก้ไขได้โดยง่าย เหตุเพราะว่าการที่ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม และยังคงพึ่งพาเทคโนโลยี ความสามารถทางด้านวิชาการที่ทันสมัย จากประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นสำคัญ และประเทศเหล่านี้ ยังเป็นตลาดการส่งออกที่สำคัญของประเทศอีกด้วย เป็นประเทศคู่ค้ากันที่ประเทศไทยจะต้องเป็นฝ่ายเสียเปรียบในด้านต่าง ๆ เช่น มาตรการการกีดกันทางการค้า การกำหนดมาตรฐานสินค้า สิ่งเหล่านี้เองเป็นเครื่องทางการค้าที่ลดยุทธศาสตร์ระบบการค้าระหว่างประเทศ มิให้มีโอกาสในการแสดงศักยภาพที่แท้จริงออกมาได้อย่างเต็มที่

4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ในช่วงนี้นับว่าเป็นช่วงที่ สภาพแวดล้อมที่มีความสงบเรียบร้อยแม้จะมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง แต่ไม่ทำให้เกิดการบานปลาย และแนวโน้มของปัญหาจะมีทางแก้ไขให้สงบเรียบร้อยได้ไม่ยาก

5. ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

ความเดือดร้อนของประชาชนยังเป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไขได้โดยง่าย แต่มีจุดเริ่มต้นการ

แก้ปัญหาที่ได้ออกมาอย่างมากมาย

6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่า ความล้ม
สลายของท้องถิ่นในชนบท

ความอ่อนแอของท้องถิ่นที่ไม่ค่อยได้รับการช่วยเหลืออย่างจริงจังและขาดความต่อเนื่อง ทำให้การแก้ปัญหาต่างๆ ไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ ดังนั้นการสร้างความเข้มแข็งให้ท้องถิ่นจะต้องมีความจริงจัง ในการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความสามารถในการพัฒนาตนเองให้กับท้องถิ่น สามารถพัฒนาตนเองได้ และก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

ค่านิยมในการแสวงหาประเทศโดยเฉพาะกระแสค่านิยมตะวันตก ที่เห็นได้ชัดเจน เช่น สินค้าฟุ่มเฟือย ต่างๆ เครื่องแต่งกาย เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ค่านิยมเหล่านี้ เป็นเสมือนการทำลายประเทศทางอ้อมด้วย

บริบทระดับท้องถิ่น

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ความเป็นมาของหมู่บ้านสำคัญ เริ่มก่อตั้งเป็นหมู่บ้านประมาณ พ.ศ. 2494 มีถนนลาดยางตัดผ่านเมื่อประมาณ 80 ปีที่ผ่านมา ในอดีตบริเวณหมู่บ้านสำคัญนั้น มีการดำรงชีวิตอยู่กันเป็นครอบครัวเล็ก ๆ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งเป็นหมู่บ้าน โดยชื่อเดิมของหมู่บ้านมีชื่อว่า “บ้านหนองคัน” ต่อมาจึงได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “บ้านสำคัญ” โดยที่ชาวบ้านเป็นผู้ร่วมกันเปลี่ยน สภาพพื้นที่เป็นแหล่งที่มีความสมบูรณ์ ดังนั้นอาชีพหลักของชาวบ้านจึงเป็นอาชีพทางการเกษตรกรรม สำหรับการสัญจรไปมาหาสู่กันนั้น จะสะดวกเพราะหมู่บ้านมีถนนสายหลักตัดผ่านกลางหมู่บ้านคือ ถนนสุรนารายณ์ เป็นถนนที่สามารถเดินทางไป จังหวัดชัยภูมิและจังหวัดลพบุรี ดังนั้นหมู่บ้านนี้จึงแบ่งเป็นสองฝั่งถนน การเดินทางเข้าตัวจังหวัด หรือหมู่บ้าน ตำบลใกล้เคียงจึงสะดวกหมู่บ้านสำคัญอยู่ในตำบลโลกสูง มีเขตติดต่อ คือ ตำบลจอหอ ตำบลหนองไผ่น้ำ และห่างจากตัวจังหวัดนครราชสีมา 15 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 20 นาที ก็จะถึงตัวจังหวัด

2. สภาพปัจจุบัน

ปัจจุบันสภาพในหมู่บ้านมีการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน มีการคมนาคมที่สะดวกสบาย การติดต่อสื่อสารสะดวก สภาพครอบครัวในปัจจุบันเป็นทั้งครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวขยาย เนื่องจากมีหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นหลายแห่ง โดยอาชีพของบุคคลกลุ่มนี้จะเป็นข้าราชการเสียส่วนใหญ่ ครอบครัวเก่าแก่ก็จะมีลูกมีหลานช่วยกันทำมาหากิน สภาพปัจจุบันถือว่ามีความอบอุ่นช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่

3. เศรษฐกิจและสังคมทั้งหมู่บ้าน

เศรษฐกิจและสังคมในภาพรวม เศรษฐกิจและสังคมของบ้านสำคัญ ถือว่าอยู่ในขั้นปานกลาง เพราะชาวบ้านที่อยู่มานานก็จะมีลูกหลานที่มีการศึกษาดี ก็จะได้ประกอบอาชีพที่ดี ดังนั้นอาชีพหลักของคนในหมู่บ้าน คือ เกษตรกรรม รับราชการ พนักงานบริษัท เป็นต้น แต่พอมีกองทุนเงินล้านเข้ามีช่วยเป็นแหล่งเงินทุนในการสร้างงาน ก็ทำให้ประชาชนมีงานทำ สร้างความสามัคคีในชุมชน เกิดมีส่วนร่วมในการทำงานในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีสถานะกองทุนหมู่บ้านในวันที่ 28 กรกฎาคม 2544 มีคณะกรรมการทั้งสิ้น 15 คน ดังนี้

1. พันตรี กิตติ	ศิริมาลกุล
2. นายสมชาย	ยิ้มละมัย
3. นายเจียม	ทน โคนสูง
4. นายต่วน	ขอแนบกลาง
5. นางนิตยา	วัฒนา
6. นางสมพิศ	ทองคีนอก
7. นางศรีสมนึก	สงครามรอด
8. นางอรวรรณ	มาพูนธนะ
9. นางบังอร	จันทวงศ์
10. นายสันต์	บัว โคนสูง
11. นางอุไรวรรณ	ถาจอหอ
12. นายบุญเลิศ	ชูแก้ว
13. นางสาวนงค์	ศรีโพธิ์
14. นายประทุม	จงหมายกลาง
15. นายพนม	สอน โคนสูง

4. วัฒนธรรมประเพณีของหมู่บ้าน

วัฒนธรรมประเพณีของหมู่บ้านจะมีตามประเพณีตามศาสนาพุทธ จะมีการทำบุญตักบาตร เลี้ยงพระ ตามวันสำคัญทางศาสนาพุทธ

5. โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติของหมู่บ้าน

ทรัพยากรของหมู่บ้านในปัจจุบันมีอยู่น้อยมาก เนื่องจากการถูกทำลายด้วยประชาชนเอง และจากธรรมชาติ โครงสร้างพื้นฐานสามารถรองรับความต้องการของประชาชนภายในหมู่บ้านได้ดี เช่น มีประปา โทรศัพท์ ไฟฟ้า การคมนาคมสะดวก

ลักษณะประชากร

หมู่บ้าน บ้านสำคัญ มีจำนวนประชากร 826 คน ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง 427 คน กลุ่มอายุที่มีประชากรมากที่สุด คือ ระหว่าง 18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	399	48.3
- หญิง	427	51.7
2. อายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม	14	1.7
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	17	2.1
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	75	9.1
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	31	3.8
15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	20	2.4
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	502	60.7
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	88	10.6
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	79	9.6
รวม	826	100

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ประชากรในหมู่บ้านสำคัญส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม จำนวน 502 คน คิดเป็นร้อยละ 60.7 รองลงมา คือ 50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 อายุ 60 ปี 1 วัน ขึ้นไป จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 อายุ 6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 อายุ 12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และอายุ 15 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

ลักษณะสภาพปัจจุบันภายในหมู่บ้าน

1. ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีฐานะยากจน ไม่มีผู้อุปการะในหมู่บ้าน มี 5 คน
ปัจจุบันได้รับการสงเคราะห์จากรัฐ จำนวน 5 คน
2. คนพิการในหมู่บ้าน มี 4 คน ไม่ได้เรียนทั้ง 4 คน
3. การประกอบอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละแยกตามอาชีพของประชากร

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ทำนา	50	23.6
รับราชการ	50	23.6
ค้าขาย	12	5.7
รับจ้าง	100	47.1
รวม	212	100

จากตาราง แสดงว่า ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านจะประกอบอาชีพ รับจ้าง มากที่สุด คือ จำนวน 100 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 47.1 เท่ากัน รองลงมาคือ อาชีพ ทำนา รับราชการ และค้าขายตามลำดับ

4. การศึกษาภายในหมู่บ้าน มีโรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง ชื่อ โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์ มีจำนวนบุคลากรดังนี้

จำนวนอาจารย์เรียงตามวุฒิการศึกษา

ปริญญาโท	17	คน
ปริญญาตรี	110	คน
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	คน
รวม	130	คน

5. มีจำนวนนักเรียนภายในโรงเรียนดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนภายในหมู่บ้าน

ระดับชั้น	จำนวน
มัธยมศึกษาปีที่ 1	374
มัธยมศึกษาปีที่ 2	355
มัธยมศึกษาปีที่ 3	322
มัธยมศึกษาปีที่ 4	342
มัธยมศึกษาปีที่ 5	303
มัธยมศึกษาปีที่ 6	324
รวม	2,020

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

แหล่งน้ำในหมู่บ้านสำคัญจะ ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ หรือแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นจากการก่อสร้าง แต่จะมีการใช้น้ำประปาจากเทศบาล ตำบลจอหอ และประปาของ หมู่บ้านระดม ตำบล โลกสูง ที่อยู่ข้างเคียง

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่าชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจใน นโยบายกองทุนหมู่บ้าน ว่าเป็นการช่วยเหลือชาวบ้านให้มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ

2) เงิน 1 ล้านบาท

เป็นที่ให้กับกองทุนหมู่บ้านเพื่อ ไว้สำหรับเป็นทุนในการให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบ อาชีพ โดยคิดดอกเบี้ยต่ำ

3) คณะกรรมการหมู่บ้าน

เป็นคนที่หมู่บ้านที่ได้รับการเลือกเข้าไปทำงานกองทุนหมู่บ้าน และพิจารณาการให้กู้ยืมเงินและทำหน้าที่ในการบริหารจัดการติดตามการใช้เงินกู้ของสมาชิกตรงตามวัตถุประสงค์ ที่ได้ยื่นไว้ในการขอกู้ยืมเงินหรือไม่

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า คณะกรรมการมีการพิจารณาจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของผู้กู้ ผู้ค้าประกัน และ ไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามในการกู้ยืมเงินตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า การจัดทำบัญชีของกองทุนเป็นไปได้อย่างดี เนื่องจากทางคณะกรรมการจัดทำบัญชี รายรับ – รายจ่าย อย่างง่าย เพื่อให้ชาวบ้านเข้าใจในการบริหารเงินกองทุนของคณะกรรมการ

ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ผลโดยตรง พบว่า

จำนวนผู้ขอกู้

จำนวนผู้ขอกู้ได้รับการพิจารณาให้กู้ยืมเงินตามความเหมาะสมของโครงการที่เสนอขอกู้ กู้ถูกเงินก็จะอนุมัติเงินกู้ตามลำดับที่ทำเรื่องขอกู้
ยอดเงินให้กู้

ยอดเงินกู้ของสมาชิกอยู่ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท โดยส่วนมากจะขอกู้ยืมเงิน ประมาณ 15,000 บาท

จำนวนสมาชิกกองทุน

จำนวนสมาชิก 131 คน

1.1 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่

1.1.1 จำนวนผู้ที่ได้เงินกู้

สมาชิกทุกคนที่ได้ยื่นคำขอกู้ได้รับการพิจารณาทุกคน

1.1.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน

ไม่มีการเพิ่มของจำนวนเงินทุนสะสมของหมู่บ้าน

1.1.3 การขยายกิจการของผู้ขอกู้

ผู้เงินที่กู้เงินไปประกอบอาชีพได้มีการพัฒนาอาชีพของตนเองโดยการนำไป
เพิ่มทุนเพื่อขยายกิจกรรมเดิมของสมาชิกที่มีอยู่ และสมาชิกที่นำเงินกู้ไปลงทุนทำกิจการ
ใหม่นั้นยังไม่เห็นผลของการขยายกิจการ ได้อย่างชัดเจน

1.1.4 การเกิดกิจกรรมใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

ยังไม่มีมีการรวมกลุ่มกันเพื่อเป็นการสร้างสรรค์ผลงาน ให้เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อให้
เกิดรายได้กับ บุคคลและหมู่บ้าน

1.2 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

1.2.1 ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน

ประชาชนมีทัศนคติต่อการดำเนินงานของกองทุนที่ดี เพราะว่าการก่อตั้งกองทุน
เป็นการช่วยเหลือประชาชนในท้องถิ่น

1.2.2 เกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้

การดำเนินกิจกรรมของกองทุนช่วยให้สมาชิกมีการรวมกลุ่มในการดำเนินกิจ
กรรมต่าง ๆ ของกองทุน ทำให้กรรมการและสมาชิกได้เรียนรู้การดำเนินงานของการ
บริหารกองทุนหมู่บ้าน

1.2.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง

เมื่อสมาชิกได้มีการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกองทุน ไม่ว่าจะเป็นในฐานะ
ของสมาชิกหรือกรรมการกองทุน ล้วนแต่เป็นการพัฒนาการรับรู้ของการดำเนินงานและ
บริหารจัดการกองทุนในด้านต่าง ๆ กรรมการและสมาชิกจะได้นำการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่
ได้รับจากประสบการณ์จริง โดยการได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ทำให้กรรมการและ
สมาชิกมีความสามารถ ในการดำเนินงาน เพื่อที่จะได้นำไปใช้ หรือประยุกต์เพื่อ
ดำเนินกิจการของตนเองได้อย่างสมบูรณ์แบบ และจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.2.4 ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

การที่มีกองทุนหมู่บ้านขึ้น จะทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันในการดำเนินกิจกรรม
เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอความคิดเห็น เกิดการรับรู้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
ระหว่างกัน การพัฒนาทางความคิดได้เกิดขึ้น เมื่อเกิดการรวมกลุ่มทำให้มีความสามัคคี
กระบวนกรเบื้องต้นจะทำให้เห็นว่า มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดชุมชนเข้มแข็งได้

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้กู้

ผู้กู้เงินที่มีประสิทธิภาพในการทำกิจการนั้นอยู่แล้วนั้นสามารถดำเนินงานให้ผลสำเร็จมากกว่าผู้กู้ที่ไม่มีความรู้ความสามารถในการนำเงินไปลงทุน ประกอบอาชีพใหม่

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

- จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืม

ได้รับการพิจารณาคัดเลือกการให้กู้ยืมเงินทุกราย และตามจำนวนเงินที่ได้กำหนดและยื่นคำขอ ไปในแบบคำขอกู้เงิน

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

- การทำกิจการอย่างถูกต้องของผู้กู้แต่ละราย พบว่า

การที่ผู้กู้ได้นำเงินไปใช้ให้ตรงตามที่ได้ยื่นคำขอและมีความสอดคล้องสัมพันธ์ กับ ความรู้ ความสามารถและประสิทธิภาพของผู้กู้ ทำให้การดำเนินงานของผู้กู้สำเร็จไปตามที่ได้ตั้งใจไว้

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

ผล โดยตรง

ผู้กู้ได้มีแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำในการดำเนินงาน

ผลกระทบ โดยตรง

ผู้กู้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ มีการสร้างงาน

ผลกระทบ โดยอ้อม

ผู้กู้มีความรู้ในการดำเนินงานกับชุมชน และได้รับความช่วยเหลือจากรัฐอย่างเท่าเทียมกันที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนประกอบกิจการ

3: สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

3.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

3.1.1 การเกิดกองทุน พบว่ามีขั้นตอนการคัดเลือกตัวแทนโดยมีการรับฟัง

ความคิดเห็นของคนในชุมชน และมีการมีส่วนร่วมในการเลือกกรรมการ

3.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่าการดำเนินการบริหารจัดการกองทุน

สามารถทำได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามระเบียบ

3.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า สมาชิกและกรรมการนั้นมีความรู้ความสามารถในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน และสามารถนำไปปรับใช้กับการทำงานด้านอื่น ๆ ได้

3.1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า ระดับหมู่บ้านมีการสร้างงาน และสมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้น

3.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า การร่วมกิจกรรมกองทุนหมู่บ้าน ทำให้สมาชิกและกรรมการได้มีการรวมกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น การเสนอความต้องการ การมีส่วนร่วม และมีความสามัคคี

3.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ ตามข้อ

1.1 - 1.5 พบว่า

3.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- 1) การเกิดกองทุน พบว่าจากความต้องการเงินทุนของประชาชนเพื่อนำมาประกอบอาชีพ การรวมกลุ่มที่มีอยู่แล้ว ช่วยประสานการทำงาน
- 2) ระบบบริหารกองทุน พบว่ากรรมการกองทุนเป็นบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน และเป็นบุคคลที่มีความสามารถและประสิทธิภาพในการทำงาน
- 3) การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่าสมาชิกและกรรมการมีความเสียสละในการทำงานและมีความตั้งใจในการทำงาน อย่างจริงจัง ทำให้สามารถทำงานได้อย่างดี
- 4) การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่าเป็นการช่วยสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในระดับหมู่บ้าน ที่ชาวบ้านมีความต้องการอยู่แล้ว
- 5) การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่ามีคณะทำงานที่มีความสามารถ ประสิทธิภาพในการทำงานกองทุน และความร่วมมือ สามัคคี

3.2.2 ปัจจัยด้านลบ

- 1) การเกิดกองทุน พบว่าความไม่แน่ใจในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน ส่วนชาวบ้านมีการแบ่งกลุ่มกันเกิดขึ้น
- 2) ระบบบริหารกองทุน พบว่าหลักการระเบียบบางข้อมีความยากต่อการเข้าใจในแง่ของหลักกฎหมาย
- 3) การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่าในช่วงแรกนับว่ากรรมการและสมาชิกยังยากต่อการทำความเข้าใจได้ง่าย เพราะว่าเป็นเรื่องใหม่

4) การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่าจากปัญหาเศรษฐกิจที่ตกต่ำจากเดิมทำให้การแก้ไขและป้องกันความล้มเหลวทางเศรษฐกิจทำได้ไม่ง่าย

5) การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่าขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและขาดการพัฒนาในระดับที่สูงขึ้น

3.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่ากองทุนเป็นอีกส่วนหนึ่งที่เป็นองค์กรที่ช่วยให้เกิดเครือข่ายและการเรียนรู้ของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิด และแบ่งปันความรู้ในการทำงาน

3.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

3.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กำหนด พบว่าความเข้มแข็งของกองทุนมีความเข้มแข็งปานกลาง เพราะผลการดำเนินงานของกองทุนยังไม่ได้ผลสำเร็จเท่าที่ควร

3.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชน พบว่าความสามัคคีของกลุ่มชาวบ้านในหมู่บ้านมีน้อย เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านคนก่อน มีทัศนคติที่ไม่ตรงกันบ้างกับผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน ชาวบ้านที่ให้ความ สรีทรา นับถือ ผู้ใหญ่บ้านทั้งสองจึงเกิดความแตกแยก แบ่งพรรคแบ่งพวกกันเกิดขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง บ้านสำคัญ หมู่ 10 ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในประเด็นต่อไปนี้

1. บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก
2. บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
3. บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง
4. เศรษฐกิจของบ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน
5. ประชาชนในบ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2. วิธีดำเนินการ

มีขั้นตอนในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านดังนี้

1. ศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชน
2. ศึกษาสภาพการณ์ในปัจจุบัน จากการสังเกตและสรุปรวมเหตุผลตามหลังการ
3. เก็บรวบรวมข้อมูล จากการทำแบบสอบถามต่าง ๆ (ปร.)

3. ผลการดำเนินการ

1. การเกิดกองทุน

กองทุนหมู่บ้านสำคัญ เกิดจากความต้องการที่จะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้จากการประกอบอาชีพ มีแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ โดยมีร่วมมือของคนในหมู่บ้านร่วมกัน มีส่วนร่วมในการก่อตั้งกองทุน

2. การบริหารกองทุน

กองทุนหมู่บ้านสำคัญ มีการจัดโครงสร้างองค์กรตามระเบียบ มีการเลือกคนที่มีความสามารถภายในหมู่บ้าน มาเป็นคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงาน

3. การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

กองทุนบ้านสำคัญเปิด โอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ความสามารถและต่อไปจะได้พัฒนาไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด

4. มีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

คนในชุมชนกองทุนหมู่บ้านสำคัญ หลังจากได้มีการร่วมกิจกรรมของกองทุน ทำให้สมาชิกและกรรมการ มีการทำงานร่วมกันก่อให้เกิด ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

5. การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม

การที่สมาชิกได้รับเงินกู้มาเป็นแหล่งเงินในการประกอบอาชีพ ทำให้คนในหมู่บ้านสำคัญ มีการรวมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ

4. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านสำคัญ

ข้อที่ 1 ระเบียบข้อบังคับควรมีการกำหนดการส่งชำระหนี้เงินกู้คืนเป็นรายเดือน หรือรายปีตามความสามารถของสมาชิก

ข้อที่ 2 ให้มีข้อเสนอพิเศษสำหรับสมาชิกที่สามารถชำระหนี้คืนได้ครบกำหนดก่อนสัญญา เช่น ลดดอกเบี้ย เพื่อเป็นการจูงใจการชำระหนี้

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

ข้อที่ 1 การจัดการการบริหารของกองทุนยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ต้องมีการจัดอบรม และให้ข้อมูลเทคนิคทางการจัดการเพิ่มเติม จากหน่วยงานภาครัฐ

ข้อที่ 2 ให้มีการจัดตั้งสำนักงานของกองทุนหมู่บ้านอย่างชัดเจน และเป็น
รูปธรรมเพื่อสะดวกต่อการบริหารจัดการและประสานงานระหว่างสมาชิก

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อที่ 1ให้นำผลกำไรจากกองทุนมาจัดตั้งเป็นกองทุนพัฒนาอาชีพในชุมชน
เพื่อเป็นการช่วยเหลือ สนับสนุนการประกอบอาชีพของสมาชิก

ข้อที่ 2 นำผลกำไรที่ได้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดแสดงสถิติวิธีการดำเนินงาน
เกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่สมาชิกกู้เงินไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้ผู้กู้

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

ข้อที่ 1 การศึกษาเรื่องเกี่ยวกับชุมชนเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนของปัจจัยที่
เกี่ยวข้องมาก การศึกษาจะต้องเป็นการศึกษาอย่างเจาะลึก และสร้างความสัมพันธ์กับท้องถิ่น
จะทำให้ได้ข้อมูลที่จะศึกษา เป็นข้อมูลที่เป็นความจริงและมีความถูกต้องของข้อมูลสูง

ข้อที่ 2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าต่อไป เนื่องจากการบริหารจัดการกองทุนต้อง
ทำให้กองทุนหมู่บ้านมีความมั่นคง การให้ความรู้และความเข้าใจแก่คณะกรรมการ และสมาชิกมี
ความจำเป็นอย่างยิ่ง

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือการดำเนินงาน สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับ จังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544, ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัท สห พัฒนาการพิมพ์ จำกัด
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ คุรุสภา ลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสำคัญ หมู่ที่ 10 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสำคัญ
- มาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน และมาตรฐาน อุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงาน 2545. การจัดการและการวางแผนธุรกิจ. กรุงเทพฯ : ศรีสยามพริ้นท์แอนด์แพคค์.
- มาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน, และมาตรฐาน อุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงาน, 2545. การจัดการธุรกิจชุมชน. กรุงเทพฯ : ศรีสยามพริ้นท์แอนด์แพคค์.
- มาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน, และมาตรฐาน อุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงาน, 2545. การประเมินเพื่อพัฒนา. นครราชสีมา : ทัศนทองการพิมพ์
- มาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน, และมาตรฐาน อุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงาน, 2545. การวิจัยชุมชน.
- มาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน, และมาตรฐาน อุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงาน, 2545. สารนิพนธ์. นนทบุรี : เอส.อาร์.พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์
- สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2544. คู่มืออาจารย์ผู้สอนและอาจารย์นิเทศก์หลักสูตรระยะภาคนี้ย บัณฑิตนิตการจัดการและการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ .